

بررسی جایگاه ایران در دانش بنیان بودن اقتصاد میان کشورهای هم رتبه فقر آبی

سونای پور علی مقدم^{1*}، محمدرضا زارع مهرجردی²، سمیه امیر تیموری³، سمیه نقوی⁴

1 و 2- نویسنده مسئول: دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد منابع طبیعی و محیط زیست، گروه اقتصاد کشاورزی، دانشکده کشاورزی،

دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران، (sona.moghaddam@agr.uk.ac.ir)

2- دانشیار گروه اقتصاد کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران، (zare@uk.ac.ir)

3- استادیار گروه اقتصاد کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران، (amirtaimoori@uk.ac.ir)

4- استادیار گروه اقتصاد کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه جیرفت، جیرفت، ایران، (som_naghavi@yahoo.com)

چکیده

با پیشرفت علم و فن آوری و دانش بنیان شدن اقتصاد می توان در راستای حل مسئله بحران آب گام برداشت. لذا، در این مطالعه به مقایسه جایگاه ایران در دانش بنیان بودن اقتصاد با کشورهای هم رتبه از لحاظ فقر آبی پرداخته شده است. آمار و اطلاعات لازم برای دوره زمانی 1996-2016 از بانک جهانی جمع آوری شد. نتایج نشان داد که ایران در زیر شاخص های اقتصاد دانش بنیان و همچنین شاخص اقتصاد دانش بنیان در دهک های پایین قرار دارد و کشورهای هم رتبه فقر آبی بر اساس شاخص اقتصاد دانش بنیان در جایگاه بالاتری نسبت به ایران قرار گرفته اند. ایران از بین چهار زیر شاخص بیان کننده اقتصاد دانش بنیان (آموزش و سرمایه انسانی، زیرساخت های اطلاعات و ارتباطات، اقتصاد و رژیم های نهادی و نوآوری) ضعیف ترین عملکرد را در زیر شاخص اقتصاد و رژیم نهادی در مقایسه با کشورهای هم رتبه فقر آبی دارد که عدم توازن در زیر بخش های اقتصاد دانش بنیان در کشور را نشان می دهد. همچنین شاخص اقتصاد دانش بنیان برای ایران طی سال های 1996-2016 رشد کندی را داشته و به طور میانگین در سال های مذکور در دهک سوم قرار گرفته است.

کلیدواژه ها: اقتصاد دانش بنیان، فقر آبی، جایگاه ایران

1- مقدمه

آمارهای موجود بیانگر آن است که آب به عنوان یکی از اساسی ترین نیازهای انسان در وضعیت نامناسبی قرار دارد و در حدود یک چهارم از مردم جهان به آب کافی دسترسی ندارند (کومنینیک¹ و همکاران، 2009). پیش بینی های انجام شده نشان می دهد که بحران آب در سال های آینده ادامه خواهد داشت و با تداوم روند فعلی، جهان در سال 2025 به طور گسترده تری کم آبی را تجربه خواهد نمود (کلارک و کینگ²، 2004). آب و فقر ارتباط تنگاتنگی باهم دارند. دسترسی به منابع آبی می تواند دلیل و یا پیامد فقر باشد. ارتباط متقابل این دو مقوله، بر ابعاد مختلف زندگی انسان از جمله سلامتی، تحصیلات، مشارکت اجتماعی و میزان درآمد تأثیر می گذارد (بوش³ و همکاران، 2001). در بسیاری از موارد، مردم فقیر برای فعالیتهای مختلف خود به آب کافی دسترسی ندارند و این موضوع در طول زمان بر شدت فقر آنها می افزاید (مولدن⁴ و همکاران، 2010). تنش جهانی آبی و نیاز آبی فقیرترین مردم دنیا، امروزه توجه جهانی را به خود معطوف داشته است (سالیوان و می⁵، 2003). از سوی دیگر، حرکت به سمت رشد و توسعه در کشورها سبب شده است تا در مسیر توسعه، از صنایع آب بر استفاده شود. ایران

¹ Komnenic et al

² Clarke and King

³ Bosch et al

⁴ Molden et al

⁵ Sullivan and Meigh